

Nevoia unui proiect de țară

Investiții în viitor

București
2015

Cuprins

I. Preambul	2
II. Creștere economică de 5% și aderarea la Zona Euro – Proiect Național sau obiectiv de etapă?	4
III. Redistribuirea echitabilă a creșterii economice spre o coeziune reală și o societate a bunăstării.....	8
Necesitatea creșterii ratei ocupării forței de muncă și consolidarea unei clase de mijloc	10
Învățământul, o investiție în viitor	16
Transformarea sectorului medical.....	19
Accesul la internet și reducerea decalajului digital.....	22
IV. Rolul statului și Revoluția Bunei Guvernări	26
Transparentizarea și depolitizarea scenei politice și a instituțiilor publice menite să supravegheze sau să gestioneze active ale statului	26
Lupta împotriva cauzelor corupției și un nou cod etic la nivel guvernamental	28
Modernizarea guvernancei publice	29
V. Democrația participativă; rolul mediilor civice și profesionale	31

Preambul

91% dintre români susțin ideea unui **nou proiect de țară**. De la lideri politici la lideri de opinie, de la elitele intelectuale la omul obișnuit, fiecare dintre noi simțim că o eră e pe cale să se încheie, iar alta parcă nu este încă gata să înceapă. Că trăim un moment de inflexiune, că actualul sistem politic este epuizat, o nouă regulă a jocului în România următorilor ani și decenii se impune cu necesitate. Dar până la urmă, la ce ne referim atunci când vorbim de acest nou proiect de țară? De un program politic sau electoral? De reluarea ritualisticii de la Snagov? Mai mult poate, de un pact de tip Moncloa *a la roumaine*? De unul sau mai multe programe guvernamentale, complementare sau concurente? La o viziune ideologică sau pur analitică a modelului de societate, a rolului statului și a contractului social? La soluții și oameni noi?

Fideli angajamentului nostru de a fundamenta proiectele și propunerile de politici publice pe o dezbatere autentică cu partenerii din mediile civice, politice și profesionale, am decis să lansăm în spațiul public o suită de analize naționale pe marginea acestui subiect fundamental. Ca oameni de stânga, inevitabil viziunea și soluțiile noastre privind **o Românie Socială** sunt impregnate de o mai mare sensibilitate față de uriașa polarizare și nedreptățile care abundă în societatea românească. Suntem deschiși către argumente pe care alte școli de gândire și familii politice le promovează, în sensul obiectivului pe care națiunea română și l-a propus încă de la început: evadarea de la periferia Europei și recuperarea decalajelor de dezvoltare față de Occident.

Indiferent de etapa istorică sau forma de organizare politică, inclusiv în România modernă, o națiune își construiește succesul (sau, dimpotrivă, eșecul) pe câteva ingrediente obligatorii: **Viziune, Încredere și Capacitate de Guvernanță**. Aici rezidă și cea mai mare dificultate a demersului legat de un nou proiect românesc de țară: găsirea unei viziuni care să remobilizeze națiunea, reaclădirea încrederii atât de zdruncinate în instituții și în destinul nostru individual și colectiv, declanșarea unei adevărate revoluții a bunei guvernări prin continuarea energică a luptei împotriva corupției dar și refondarea partidelor politice și întărirea capacității de administrare a statului român.

Partidul Social Românesc (PSRO), Mișcarea România Noastră (MRN) și Institutul pentru Progres Social (IPS) promovează idealul unei Români stabile dar dinamice, în care tinerii au parte de educație de calitate și cât mai multe oportunități de realizare umană, populația activă are suficiente locuri de muncă și trăiește în bunăstare, iar pensionarii au bucuria unei vieți demne.

Dacă vrem ca integrarea în Uniunea Europeană să însemne mai mult decât un simplu proces pe care suntem obligați să îl urmăm "la dictare", dacă dorim să ajungem la un nivel de trai similar țărilor membre, la "coeziune reală" față de nivelul UE, va fi nevoie de un efort mult mai amplu decât simpla asigurare a unei rate înalte de creștere economică. În acest demers este nevoie de o implicare a întregului spațiu public: de la un spațiu "al nimănui", la un spațiu "al tuturor". Aceste premise reprezintă un impuls pentru societatea civilă de a deveni implicată într-un proiect de țară, un proiect definit de solidaritate socială, de lupta împotriva corupției, de reforma administrației, de transparența instituțiilor publice sau de respectarea legii și buna funcționare a justiției.

Interesul public este cuantificabil și măsurabil, căci el este o rezultantă vectorială a tuturor negocierilor, explicite sau implicite, care au loc în sfera publică, adică între actorii politici, civici și economici. În sensul ei actual, sfera publică s-a născut în condițiile apariției economiei de piață moderne, când s-a trasat, cum spune Jürgen Habermas, o "zonă situată între societatea civilă și stat, în care sunt garantate instituțional discuțiile critice asupra chestiunilor de interes general".

După 1989, în România s-a conturat un singur consens generalizat care poate fi considerat interes public: integrarea României în NATO și UE. Cel puțin la nivelul obiectivelor declarate, niciun actor civic, economic sau politic nu s-a delimitat de acest obiectiv.

Aderarea la Uniunea Europeană este doar un mijloc; scopul este finalizarea procesului de modernizare a României - proces care a început în 1848. Timp de peste 150 de ani, el nu a fost finalizat, deși în acest răstimp societatea românească a cunoscut mai multe forme de guvernământ, mai multe sisteme social-politice, mai multe regimuri politice și nenumărate guverne. În ultimii 25 ani, niciun partid sau lider nu și-au formulat idealul politic în acești termeni: finalizarea modernizării.

Creștere economică de 5% și aderarea la Zona Euro – Proiect Național sau obiectiv de etapă?

Pe fondul transformării obiectivului adoptării monedei euro într-o foaie de parcurs (așa cum a fost numită de guvernatorul BNR și preluată în cadrul Comisiei Naționale dedicate acestui obiectiv), România are nevoie de un nou proiect de țară care să asigure îndeplinirea criteriilor de convergență reală, dar și a obiectivelor de dezvoltare din ansamblul societății. În acest sens, campania lansată de PSRO de regândire a modelului economic capabil să asigure o **creștere de 5%/an pentru un deceniu, însă inclusivă și echitabil redistribuită în societate**, reprezintă adevărata provocare a întregului exercițiu. Trebuie subliniat însă că o creștere economică de 5%, în special în contextul adoptării monedei europene, este necesar să aducă în discuție și compatibilitatea dintre creștere economică și echitate socială, pentru a nu se repeta scenariile în care, în perioadele de creștere economică, s-au adâncit inegalitățile din societate, sărăcia și excluziunea socială.

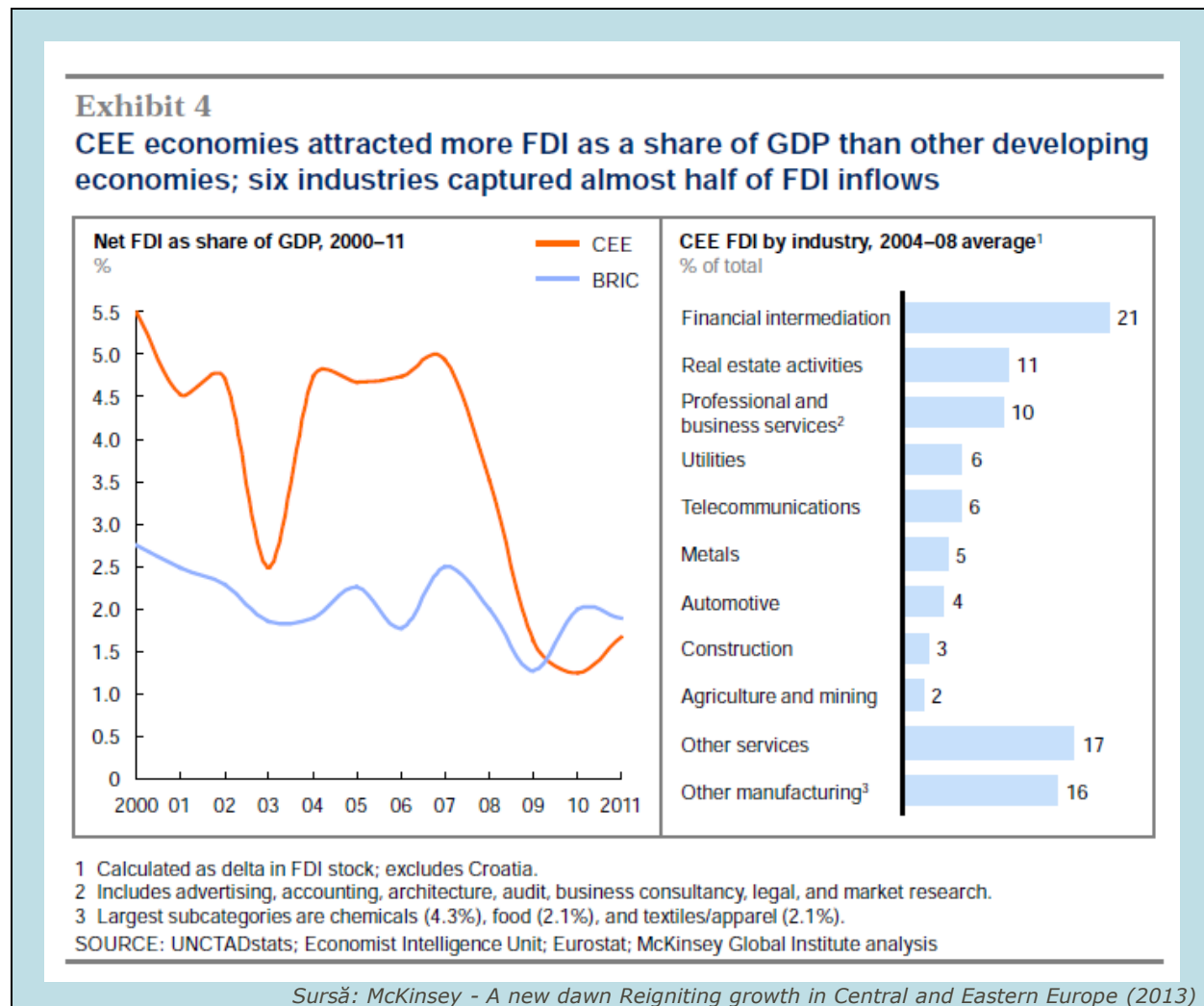
Indiferent de ciclul economic, creșterea având un puternic element de inequitățe (ca și costul unei crize), trebuie ca aceasta să fie sustenabilă atât din punct de vedere macroeconomic, cât și din punct de vedere al elementelor structurale, dar și inclusivă, în care crearea de valoare adăugată să fie dirijată și către categoriile sociale vulnerabile. Dezechilibrul actual este cuantificat prin raportul 15/85 (15% din populație beneficiază de 85% din valoarea adăugată, diferența de 85% din populație beneficiind de doar 15%). În acest sens capătă o importanță mare cele mai recente statistici ale Eurostat, potrivit cărora România se află pe penultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește consumul individual efectiv și PIB-ul pe cap de locuitor, fiind cu 45, respectiv 46 de puncte sub media UE.

Proiectul România Socială propune măsuri și soluții pentru o nouă politică industrială, energetică, agricolă și agro-industrială, de cercetare-dezvoltare, ca parte a unui **Plan Național de Competitivitate și de Creare de locuri de muncă**. Pentru ca pe fundamentul creșterii de 5% să poată fi atins obiectivul de adoptare a monedei euro, este necesar un mixaj adecvat al politicilor publice (fiscală și bugetară, monetară, valutară, a veniturilor, de ajustare structurală etc).

Totodată, pentru îndeplinirea acestei priorități naționale, creșterea economică trebuie corelată cu evoluția deficitului bugetar, a deficitului de cont curent și a inflației și trebuie avut în vedere că politica monetară trebuie să "convingă" sistemul bancar să sprijine investițiile autohtone (începând cu 7 mai 2015, dobânda de politică monetară este de 1,75%; rata medie anuală a IAPC s-a plasat în martie 2015 la valoarea de 1,2% în ușoară coborâre față de finele anului precedent; cu toate acestea, dobânda medie la creditele acordate de sistemul bancar

depășește 9%, iar bursa autohtonă nu oferă alternative de finanțare pentru firmele autohtone).

În prezent, România se află în topul viitoarelor piețe emergente care ar putea atrage atenția investitorilor internaționali preocupați de identificarea oportunităților și minimizarea riscurilor, precum și de asigurarea unor randamente mai bune plasamentelor lor. Și în acest sens, campania de creștere economică de 5% propusă pentru următorii 10 ani de PSRO și mai mulți profesioniști, în condiții de sustenabilitate financiară și socială, prin deblocarea motoarelor de creștere și de finanțare a economiei, reprezintă șansa de a materializa această oportunitate.

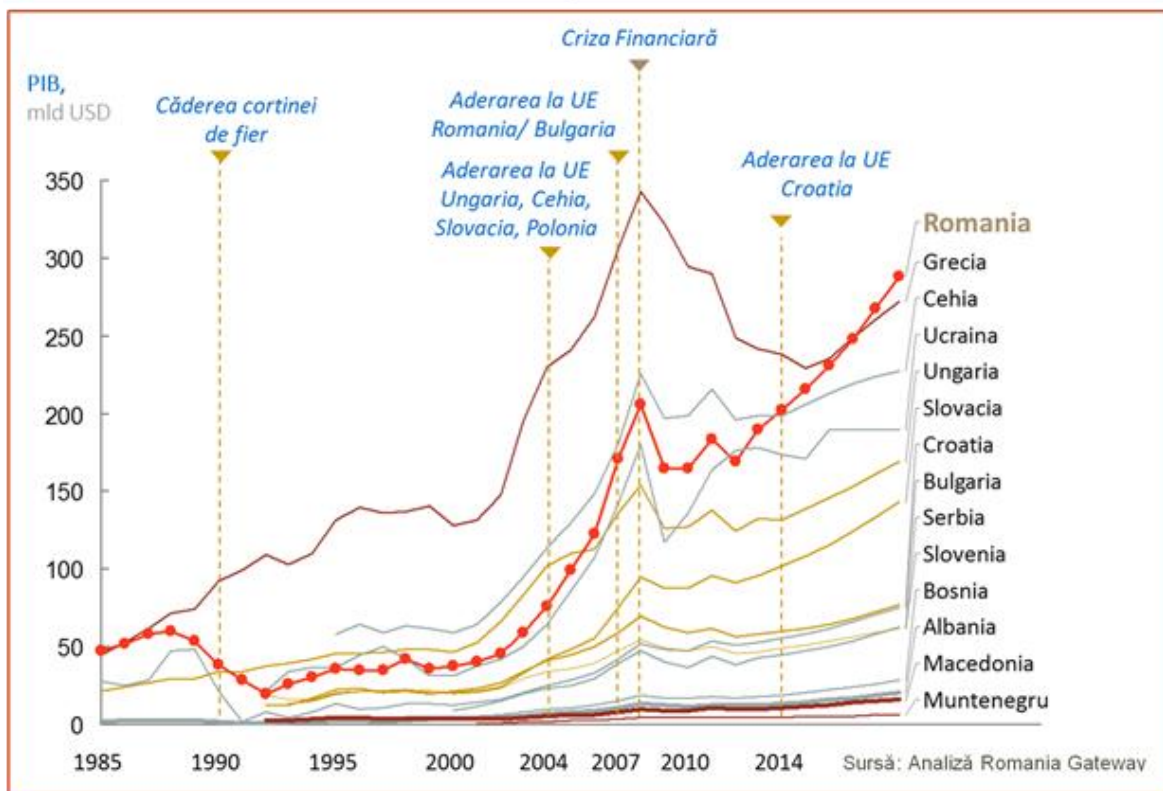

După cum reiese din graficul de mai sus, investițiile directe de până în criză nu au reprezentat soluția pentru o creștere sustenabilă. Din acest motiv, este nevoie ca pe viitor să direcționăm investițiile către sectoare care să crească pe termen lung, câteva exemple în acest sens fiind domeniul resurselor umane, cel al infrastructurii, cercetării, tehnologiei și tehnicii avansate. Dezvoltarea acestor sectoare pe termen lung asigură, în mod automat, o dezvoltare sustenabilă a economiei.

Pe de altă parte, nu putem ignora obstacolele structurale care stau în fața acestei noi ambiții naționale: un sistem politic dezarticulat și lipsit de credibilitate internă și internațională; o administrație publică excesiv politizată și demotivată; probleme demografice severe, participare redusă la piața muncii și calificări profesionale inadaptate nevoilor economiei reale; o pondere uriașă a populației încă în mediul rural; decalaje de dezvoltare inter și intra-regionale semnificative; un nivel redus de infrastructuri și de investiții publice și private în inovare, cercetare-dezvoltare.

Și, cu toate acestea, cu o creștere economică de 5% pe an, într-un interval de 10 ani România poate deveni a doua economie a regiunii după Polonia, depășind țări precum Grecia, Cehia sau Ungaria. Mai mult, cu un PIB de peste 230 miliarde de euro, țara noastră va trece de pe poziția 53, pe locul 30 în topul economiilor dezvoltate, atingând 77% din media Uniunii Europene, față de 50% cât este în prezent, făcând astfel, decisiv, saltul către lumea dezvoltată. Totodată, prin intermediul măsurilor propuse de PSRO, MRN și IPS, alături de numeroși profesioniști, România are șansa să devină **Poarta Europei (România Gateway)**, ceea ce presupune transformarea țării noastre în principalul nod economic, comercial, logistic, industrial, agricol, energetic și de IT al regiunii.

Cu o creștere anuală de 5%, România are potențialul de a deveni cea mai mare economie din Sud Estul Europei

Așa cum reiese din analizele făcute de PSRO, MRN și IPS, principalele inițiative ce reprezintă punctul de plecare pentru o creștere economică de 5% /an sunt:

- *Reducerea taxării muncii prin adoptarea unui calendar ferm care să asigure predictibilitate și să le ofere investitorilor o perspectivă favorabilă pentru crearea de locuri de muncă.*
- *Crearea unei Bănci pentru Infrastructuri critice, independentă față de Guvern și finanțată inițial prin oferirea de titluri de stat scutite de impozit de tip "Qualified Public Infrastructure Bonds". Prin această Bancă ar putea fi identificate și rezolvate principalele blocaje structurale, de finanțare și ale efortului de implementare a proiectelor de investiții în infrastructura de mari dimensiuni, asemenea proiectului susținut de Barack Obama.*
- *România să devină un hub regional în domeniul securității și serviciilor energie – o oportunitate în acest sens o reprezintă crearea unui Fond de Investiții pentru Energie.*
- *Implementarea unor politici specifice de stimulare economică menită să vizeze sectoare cheie prin folosirea ajutorului de stat, a deductibilităților fiscale.*
- *Implementarea unui pachet de subvenții pentru promovarea și consolidarea antreprenorialului și a capitalului autohton din ramurile economice ce constituie parte integrantă a Strategiei pentru Competitivitate 2014-2020, inclusiv a industriilor creative.*
- *Înființarea unui organism central de Planificare Strategică a Dezvoltării și Sustenabilității, care să preia inițiativele de planificare economică, socială și teritorială a țării, să direcționeze investițiile realizate de Guvern și cele din fonduri europene către accelerarea dezvoltării.*
- *Înființarea unei Bănci Naționale de Dezvoltare pentru IMM-URI, dar și instituirea unui mecanism de micro-creditare pentru acestea.*
- *Eliminarea reglementărilor excesive, reducerea procedurilor birocratice care frânează activitatea, facilități fiscale consistente pentru domeniile cheie și promovarea noilor coordonate investiționale.*
- *Promovarea unor politici de stimulare fiscală a fermelor mici și mijlocii și a Asociațiilor agricole, a dezvoltării Cadastrului, depozitării și a sistemelor locale de irigații, toate acestea fiind necesare pentru agricultura din România, în special în perioadele de secetă. Această măsură presupune utilizarea combinată a diferitelor mecanisme de finanțare, fonduri europene, finanțarea de tip mezanin, schemele de garantare, scheme de pre-finantare pentru producători.*

În lipsa recuperării decalajului socio-economic și a unei redistribuiri echitabile în sensul unei coeziuni reale, o creștere economică de 5% sustenabilă și aderarea la moneda europeană nu pot fi tangibile. Totodată, investițiile în capital uman trebuie să fie intens susținute prin politici de educație, sănătate, asigurări și asistență socială, formare profesională.

Redistribuirea echitabilă a creșterii economice spre o coeziune reală și o societate a bunăstării

*În dialogul despre un proiect de țară este important să avem în vedere acele elemente ce conduc la schimbări în bunăstarea cetățenilor și care influențează progresul societății. Considerăm că o societate a bunăstării reprezintă fundația unei Români prospere, având ca fundament serviciile esențiale pentru cetățeni. Pornind de la lucrările precedente lansate de **Mișcarea România Noastră** și **PSRO**, propunem o prezentare a unui număr din aspectele importante ce influențează situația în care se regăsesc **educația, sănătatea și crearea de locuri de muncă din România**, și principalele inițiative menite să aducă îmbunătățiri unor domenii ce au o nevoie stringentă de schimbare a modului în care sunt percepute și abordate de decidenții politici/scena politică.*

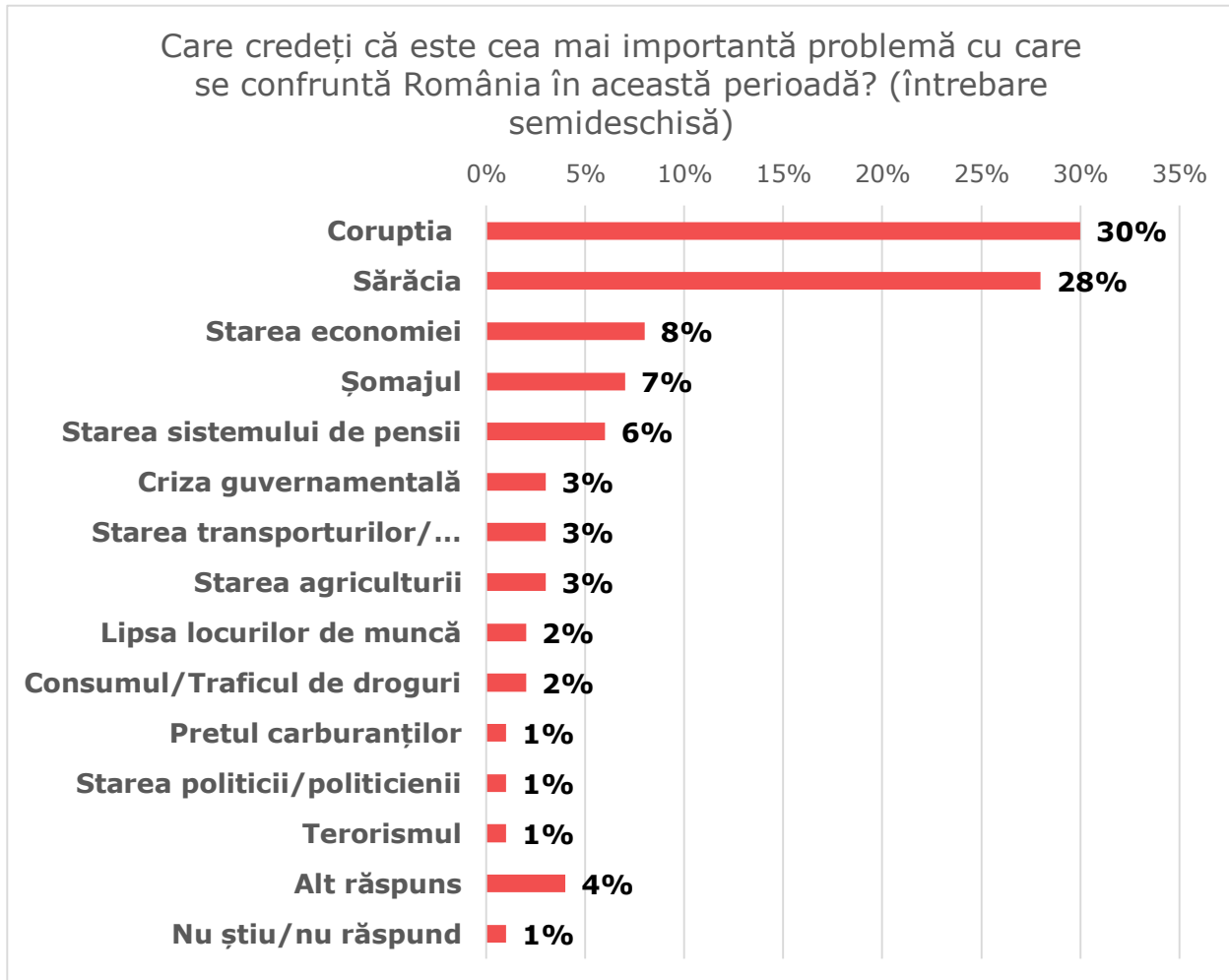
Integrarea reală în Uniunea Europeană și finalizarea modernizării României

Un principiu care stă la baza unui nou proiect de țară trebuie să aibă în vedere recuperarea decalajelor istorice pe care România le are față de Occident, pentru ca la finalizarea procesului de modernizare țara noastră să conteze, să reprezinte o forță economică, o voce în sistemul de luare a deciziilor în UE și o poartă a Europei între Est și Vest, oferind totodată șansa unui nivel de trai mai bun pentru români.

În condițiile actuale, aderarea reală la Uniunea Europeană poate fi un scop al societății; tensiunile politice existente, contradicții și conflicte între diferite grupuri de interese au condus la o dezvoltare sub potențial ce trebuie corectată nu doar prin a trata cauzele economice, sociale, culturale, politice, ci prin a oferi un cadru necesar unei bune guvernări făcute cu "o morală a responsabilității" (Max Weber).

Modul de guvernare adoptat și aplicat de factorii politici trebuie să țină cont de nevoile societății, de percepția oamenilor și de temerile acestora. Guvernanții trebuie să răspundă

tuturor acestor factori și să asigure cetățenilor tot cadrul necesar pentru ca aceștia să se simtă în siguranță în propria lor țară. În acest sens, preocupările românilor trebuie să fie preocupările decidenților politici, iar schimbarea modului de guvernare trebuie să aibă la bază soluții pe termen mediu și lung. Iar potrivit celor de la IRES, principalele probleme identificate de români pentru această perioadă sunt corupția și sărăcia, acestea trebuind să fie temele esențiale ale unei noi guvernări.

Sursă: Sinteza – Studiu IRES (mai 2015)

Dezvoltarea societății românești trebuie să aibă ca fundație o redistribuire echitabilă a beneficiilor creșterii economice, oferind tuturor cetățenilor posibilitatea de a face parte dintr-o societate a bunăstării. În acest sens este necesar un set de instrumente care să observe și să cuantifice progresul realizat de România. MRN a propus, în luna februarie a acestui an, introducerea în statistica națională a **Indexului de Progres Social**, ca un instrument de a observa și cuantifica nu doar progresul macroeconomic, ci și progresul social. Astfel, vom putea măsura eficacitatea politicilor publice. Ne putem asigura că cetățeni din toate clasele societății se vor bucura de dividendele creșterii economice, prin asumarea unui set de obiective pentru Guvern, Parlament și Administrație, măsurând sistematic indicele de dezvoltare umană și justiție socială.

Indexul Progresului Social este compus din trei dimensiuni și 12 componente, esențiale pentru o societate modernă echitabilă.

I. Nevoi Umane de Bază	II. Fundații ale Bunătății	III. Oportunități de împlinire ale potențialului uman
Nutriție și Servicii Medicale de Bază	Acces la cunoștințe de bază - citit, scris	Drepturi personale
Apă și Sanitație	Acces la tehnologia informațiilor și comunicațiilor	Dreptul la libertate și alegere
Locuință	Sănătate	Toleranță și incluziune
Siguranța personală	Ecosistem sustenabil	Accesul la o educație avansată

Sursă: Indexul Progresului Social

Necesitatea creșterii ratei ocupării forței de muncă și consolidarea unei clase de mijloc

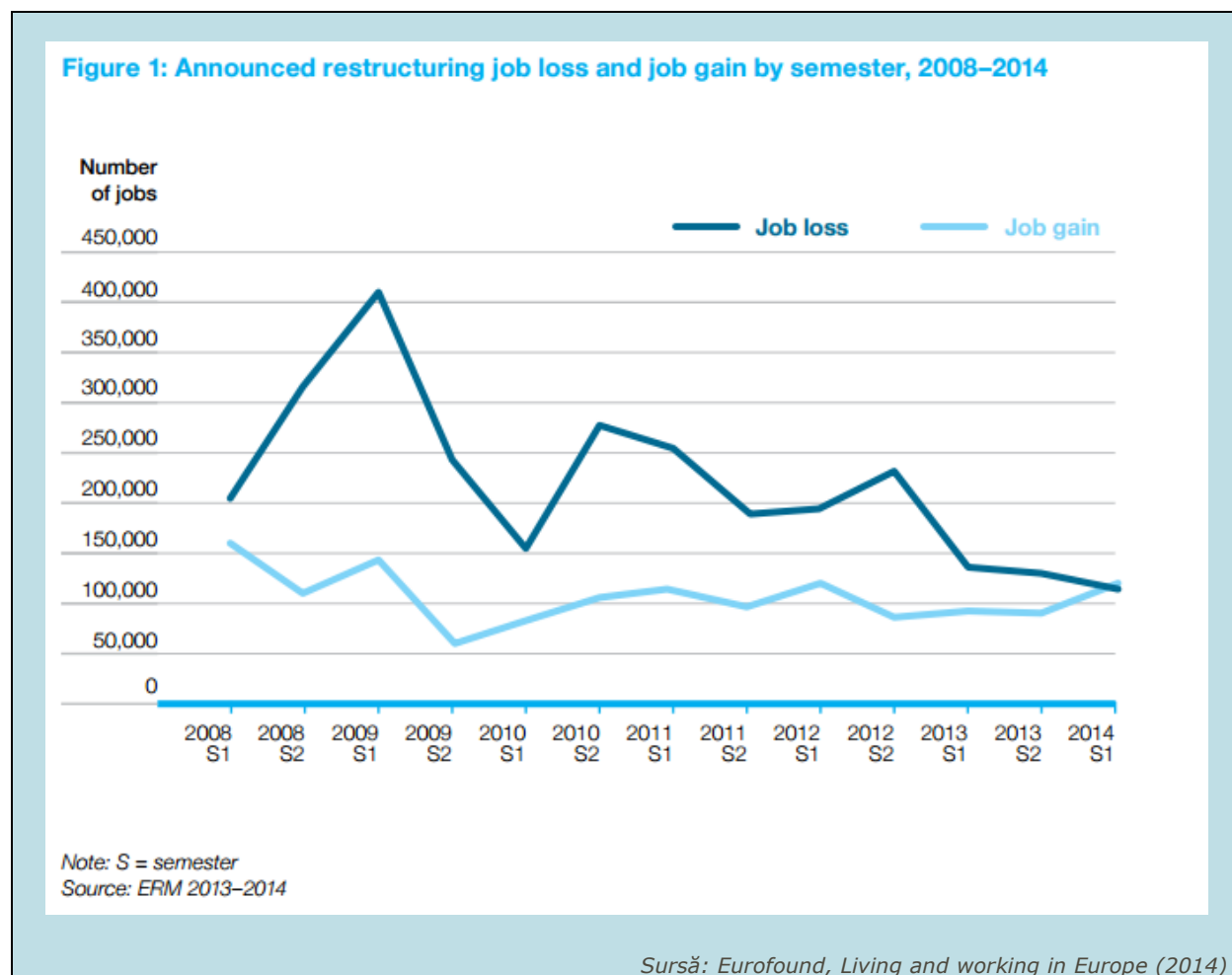

O nouă politică economică necesară pentru creșterea de 5% și aderarea la moneda europeană nu poate face abstracție de precaritatea în care se află majoritatea populației României, cauzată de repartizarea incorectă a resurselor economice, de inechitatea socială și de discrepanța în ceea ce privește nivelurile de trai. Mai mult, slaba densitate și rolul tot mai puțin vizibil al clasei de mijloc în societate reprezintă efecte directe în stagnarea ascensorului social, care poate fi reparat prin refacerea legăturii între muncă și șansa ca fiecare cetățean să se bucure de rezultatul muncii sale și de progresul economic al societății.

Necesitatea creării de locuri de muncă nu reprezintă numai o problemă națională, ci una globală. La nivelul Uniunii Europene, la finalul anului 2014 s-a înregistrat o rată de ocupare a forței de muncă, de către persoane cu vârste între 20-64 de ani, de 69,2%, comparativ cu 67,9% în 2005 și cu 70,3% în 2008.

Ținta setată de UE pentru 2020, privind rate de ocupare a forței de muncă este 75%, potrivit celor de la Eurofund, iar din a doua jumătate a anului 2012 și până la finele lui 2014, tot la nivelul UE, s-a înregistrat o scădere a șomajului, iar în primele șase luni ale anului trecut s-a putut observa pentru prima dată de la debutul crizei financiare un echilibru între numărul de locuri de muncă distruse și cele nou apărute.

Ponderea restructurărilor pe piața muncii cauzate de imposibilități financiare a crescut odată cu demararea crizei, fiind acum de 23% față de 15% anterior crizei. În ceea ce privește relocările de pe piața muncii, trebuie precizat că ponderea acestora este modestă, respectiv 4% comparativ cu 9% anterior crizei, însă este de subliniat faptul că există semnalmentele unei creșteri a acestora începând cu 2012. În mod similar este notabilă și o ușoară creștere datorată procedurilor de fuziune și achiziții, ceea ce se poate traduce prin consolidarea fuziunilor companiilor după alcamia din perioada crizei.

În timp ce aproximativ 5% din joburile full-time au dispărut, au apărut 10% mai multe joburi part-time, ceea ce demonstrează o comprimare a volumului de muncă într-un interval de timp mai scurt, pentru a se face economii atât la plata salariilor, cât și a taxelor aferente. Însă

acest fenomen produce nemulțumiri în rândul populației, salariul obținut pentru un program de muncă redus fiind, în mod automat, inferior celui pentru un job full-time.

Tot la nivelul Uniunii Europene, cele mai multe locuri de muncă s-au pierdut în domeniul construcțiilor și cel al fabricilor, fiecare dintre cele două înregistrând pierderi de peste un milion de joburi de la jumătatea anului 2011 până în 2013. La nivelul anului 2013, erau înregistrate cu 3,5 milioane de locurile de muncă mai puține în sectorul construcțiilor și cu 4,8 mai puține în fabrici.

La polul opus stau serviciile, înregistrând în toți acești ani o creștere a locurilor de muncă. Concret, mai mult de două treimi din forța de muncă europeană operează în domeniul serviciilor. La nivelul UE există doar trei țări în care forța de muncă ocupă mai puțin de 60% în sectorul serviciilor: Polonia (57%), România (42%) și Republica Cehă (59%).

Monitorizarea Eurofound a pieței muncii arată că serviciile bazate pe **cunoaștere intensivă** au reprezentat un creator de locuri de muncă major în ultimii ani; cu toate acestea, acest fenomen nu poate continua la nesfârșit. Potențialul unei redresări generatoare de locuri de muncă poate fi disimulat printr-o extindere a joburilor oferite în cadrul serviciilor personale, spectru al cărei creșteri este în concordanță cu îmbătrânirea populației. Însă aceste locuri de muncă au o grilă de salarizare redusă, ceea ce sporește inegalitatea veniturilor și, implicit, inechitatea socială, în cazul în care salariile nu sunt mărite. Locurile de muncă pierdute prin transformarea structurală a sectoarelor de producție tradiționale sunt puțin probabil să fie recuperate, însă crearea de noi locuri de muncă în domeniul tehnologiilor avansate sau centrate pe competențe în domeniile știință, tehnologie, inginerie și matematică ar putea aduce un plus de valoare pe piața muncii din Uniunea Europeană. Prin acest mecanism ar putea fi restabilită o bază prin care să fie reechilibrat domeniul activităților economice.

O creștere economică de 5% majorarea trebuie reflectată inclusiv în nivelul de trai al populației, motiv pentru care susținem creșterea salariului minim pe economie la 1.200 de lei, într-o primă etapă, și atingerea țintei de 50% din salariul mediu național (1.400 de lei) în 2016, conform Cartei Sociale Europene revizuită. Această majorare de până la 1.200 de lei ar putea conduce la creșterea consumului privat cu 0,9% (creșterea PIB cu 0,6%), în timp ce un salariu minim de 1.400 de lei ar conduce la o creștere de 0,9% a PIB-ului.

Pe lângă cele arătate anterior, PSRO, MRN și IPS consideră că se impune o simplificare a procedurilor fiscale, întrucât în prezent nivelul poverii fiscale asupra muncii este de 42,5%, aflându-ne printre primele 10 locuri în Europa, deși nivelul de colectare față de nivelul PIB este printre ultimele locuri cu doar 31,5%.

Clasamentul evoluției productivității muncii între 2010 și 2014 (% , 2010 = 100%)

Pe persoană angajată

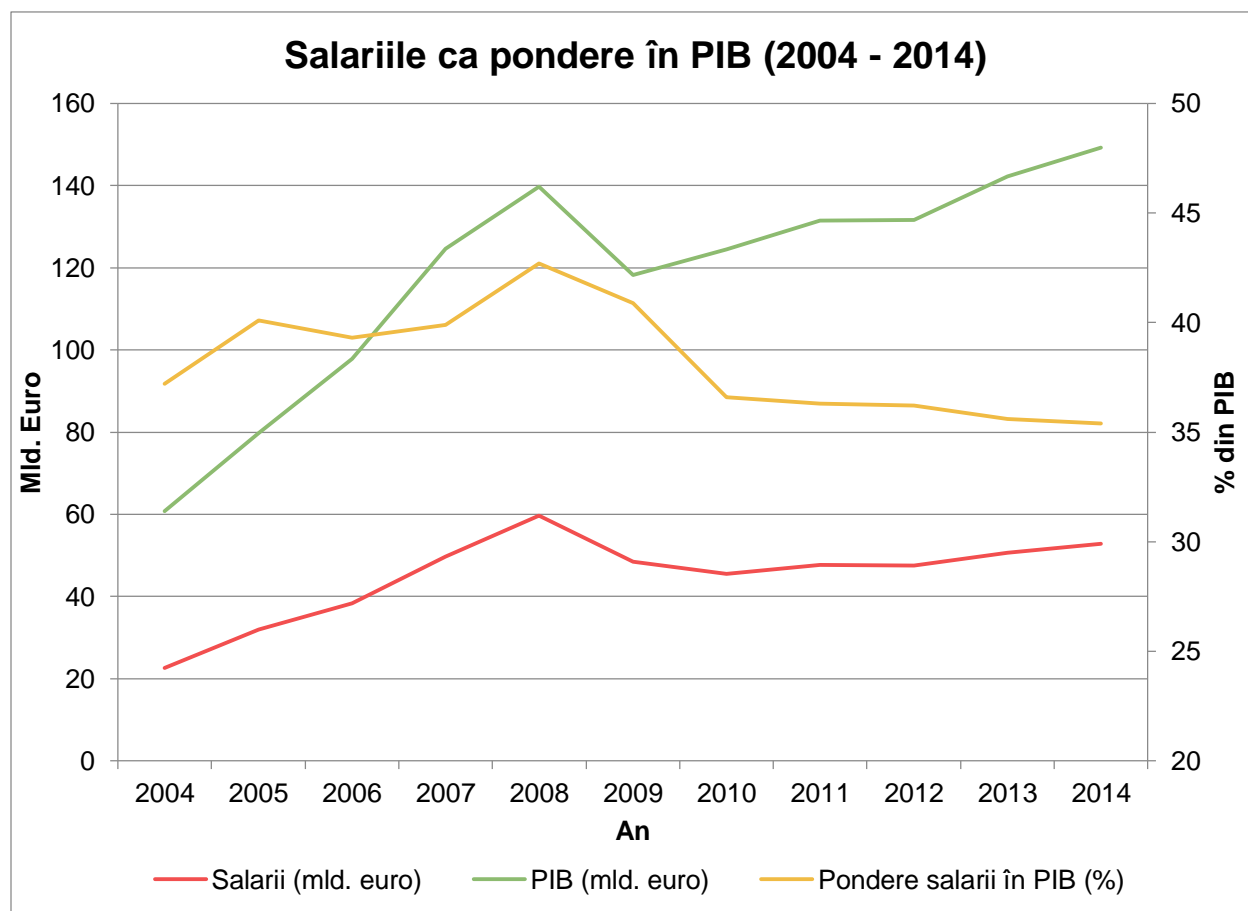
1. România	114
2. Letonia	113
3. Lituania	111
4. Bulgaria	111
5. Polonia	110
6. Estonia	106
7. Slovacia	106
8. Irlanda	106

Pe ora lucrată

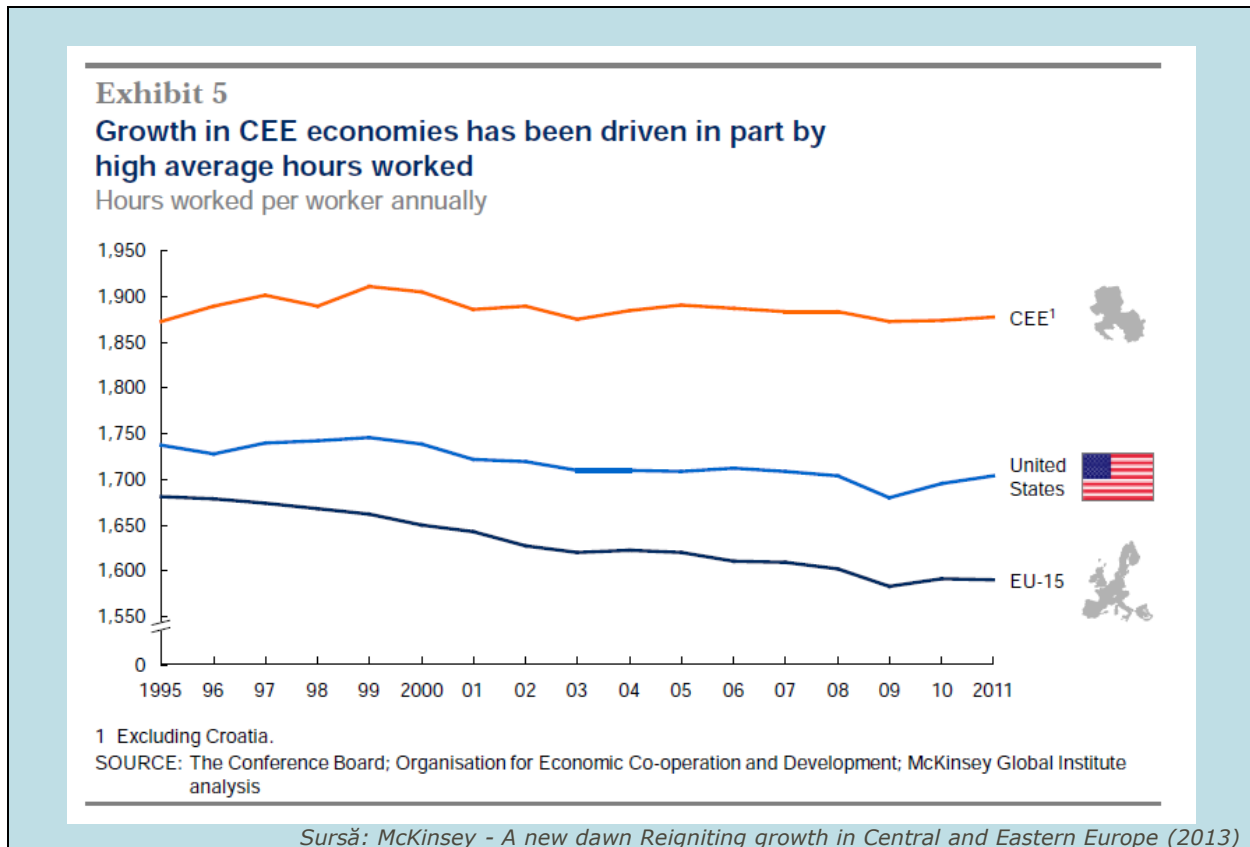
1. România	117
2. Lituania	114
3. Letonia	113
4. Bulgaria	111
5. Polonia	110
6. Slovacia	108
7. Spania	107
8. Estonia	107

Sursă: cursdeguvernare.ro

Deși România se află pe primul loc la creșterea productivității muncii în perioada 2010-2014, ponderea salariilor în PIB a scăzut constant din 2008 și până în prezent, chiar și după ce PIB-ul a depășit nivelul avut înainte de criza din 2008. Fapt ce trage atenția cu privire la modul de redistribuire a beneficiilor economice în România. Corelat și cu ultima poziție ocupată de România cu privire la consum, susținem că se impune o încurajare a creșterii salariilor, veniturile indivizilor fiind determinante în nivelul de viață al cetățenilor.

Potrivit unui studiu realizat de Institutul Global McKinsey, în regiunea Europei Centrale și de Est creșterea economică a avut ca principal motor efortul cetățenilor văzut în ore de muncă. De aceea este necesară asigurarea unui cadru legislativ corect care să vină atât în sprijinul angajatorilor, cât și în sprijinul angajaților, astfel încât efortul depus de cei din câmpul muncii să se traducă prin prosperitatea economiei, dar și salariații să se bucure de creșterea economică, acest fapt trebuind neapărat să se reflecte în nivelul de trai al cetățenilor. Din acest motiv, un nou proiect de țară este obligatoriu să cuprindă măsuri de relaxare fiscală, de încurajare a pieței forței de muncă, România trecând în aceste momente printr-o criză în domeniul resurselor umane.

În contextul realităților prezentate anterior, credem cu tărie că politica economică nu poate fi separată de cea socială, iar în absența unei clase de mijloc nu poate fi concepută o democrație consolidată și participativă, ceea ce duce la imposibilitatea existenței unei economii consolidate. O creștere economică de 5%, pe care am susținut-o cu argumente în paginile anterioare, trebuie susținută prin re consolidarea clasei de mijloc, ceea ce contribuie la micșorarea substanțială a inegalității, inechității, la apariția a cât mai multor companii care să asigure locuri de muncă sustenabile, la sporirea securității naționale, a prosperității și dezvoltării. Pe lângă creșterea economică de 5%, mai este însă nevoie de asigurarea unui serviciu obligatoriu pentru fiecare cetățean: accesul la educație, prin care să obținem forță de muncă pregătită profesional și social. În acest sens, PSRO susține, așa cum vom arăta într-un capitol următor, asigurarea unei finanțări de 6% din PIB pentru educație și reluarea pactului semnat în 2008. Sunt necesare de adăugat recomandările ONU, potrivit cărora prin

nealocarea a 6% din PIB, România va avea un cost estimat între 12-17 miliarde de euro pentru următorii 10 ani.

În urma analizelor noastre și a consultărilor cu experți din domeniu, considerăm că principalele inițiative ce reprezintă punctul de plecare pentru dezvoltarea pieței forței de muncă sunt:

- *Acordarea posibilității companiilor de a recruta tineri cu finanțare de către stat a stagiului de formare în întreprindere în schimbul angajării acestora după absolvire pe o durată de minimum 3-5 ani.*
- *Regândirea sistemului de școli postliceale astfel încât absolvenții să fie pregătiți pentru cerințele pieței muncii.*
- *Reintegrarea pe piața muncii a persoanelor inactive printr-un set de măsuri ce au ca scop reducerea până în 2017 cu 10% a numărului de persoane aflate în șomaj de lungă durată.*
- *Introducerea șomajului parțial care să permită cumularea veniturilor din munca în regim part-time cu o parte a ajutorului de șomaj, în așa fel încât veniturile totale să fie mai mari cu 20% decât cuantumul ajutorului de șomaj.*
- *Angajarea șomerilor de lungă durată de către companii să fie recompensată prin subvenționarea, timp de un an, din Fondul de șomaj, cu o sumă egală cu 15% din salariul mediu brut pe economie.*
- *Mobilitatea pe piața muncii să fie promovată prin utilizarea fondurilor europene.*
- *Stimularea pentru angajarea persoanelor de până în 25 de ani și a celor de peste 45 de ani, prin metode precum pregătirea profesională pentru anticiparea nevoilor pieței muncii și stimulente fiscale pentru angajatorii care organizează stagii de pregătire și investesc în formarea profesională sau recalificarea angajaților.*
- *Reducerea taxării muncii prin adoptarea unui calendar ferm care să asigure predictibilitate și să le ofere investitorilor o perspectivă favorabilă pentru crearea de locuri de muncă.*

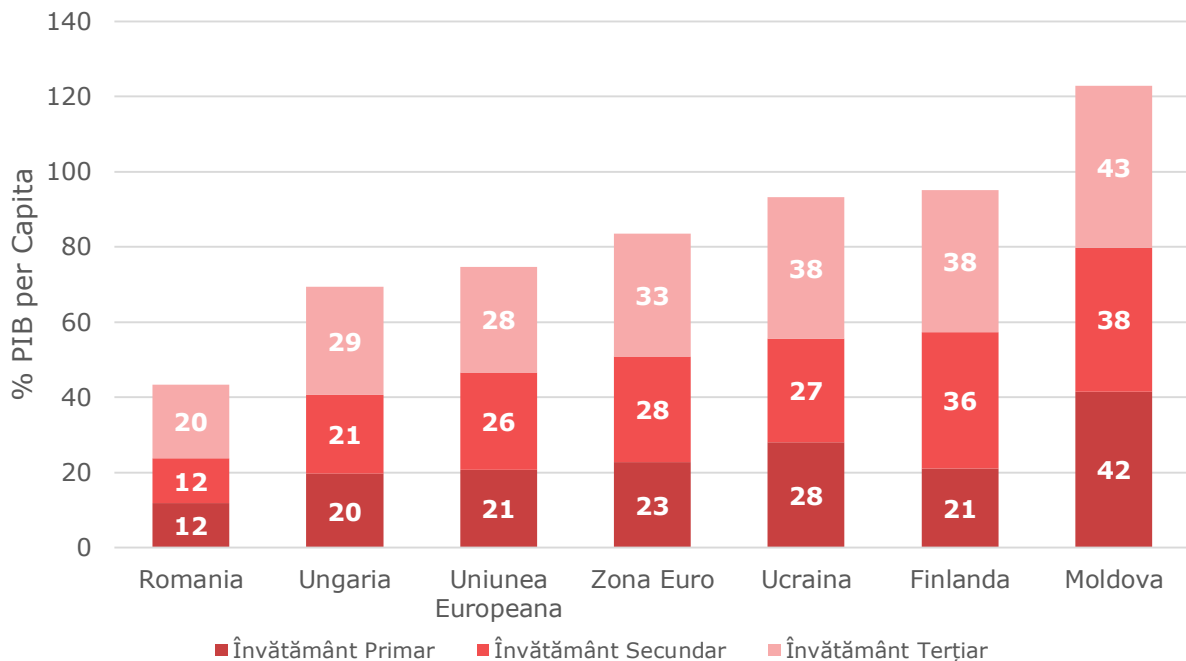
Învățământul, o investiție în viitor

Situația sectorului de învățământ din România reprezintă un subiect important de dezbateră pentru clasa politică din țara noastră dar care, în ciuda atenției primite în discursul politicianilor, nu înregistrează performanțe încurajatoare. În 2012, România se situa pe penultimul loc în UE în evaluarea PISA cu privire la capacitatea elevilor de 15 ani de citire și înțelegere a lecturii, cu 37,3% dintre elevii situați la nivelul de bază sau mai jos. În același clasament, doar 10,6% dintre elevii polonezi și doar 14,5% dintre cei germani se aflau la nivelul de bază sau mai jos. Această situație apare în condițiile în care cheltuielile publice pentru educație ca procent din PIB sunt de 3,1% în România, 4,9% în Polonia și 5,0% în Germania. O consecință a sub-finanțării și a alocării ineficiente de fonduri de durată a condus la situația în care rata de promovabilitate la examenul de Bacalaureat este de doar 59,2% în 2014, iar din ce în ce mai mulți tineri intră slab pregătiți pe piața forței de muncă, fără a avea competențe adecvate necesității firmelor.

Aceste aspecte au determinat o atenție sporită cu privire la sectorul educațional din România din partea instituțiilor internaționale. Banca Mondială, a demarat în 2015, un proiect de 200 de milioane de euro menit să reducă abandonul școlar și să crească numărul înscrierilor în învățământul terțiar. Raportul de țară pentru Romania al CE din 2015 menționează că nivelul scăzut al competențelor restricționează productivitatea forței de muncă, iar gradul de necorelare a competențelor cu nevoile pieței muncii este ridicat, în timp ce diplomele de învățământ superior și calificările legate de educația și formarea profesională nu sunt aliniate suficient la necesitățile pieței muncii. De asemenea, un studiu recent al Organizației Națiunilor Unite atrage atenția că, în cazul României, nealocarea a 6% din PIB pentru educație, va avea o pierdere economică potențială între 12 și 17 miliarde euro pentru următorii 10 ani dar și un semnificativ impact social negativ.

Sub-finanțarea învățământului poate fi observată și când comparăm cheltuielile statului per student ca procent din nivelul PIB/capita, România (43%) fiind cu mult în urma mediei UE (74%) și aproximativ la jumătate față de media zonei euro (83%). Problema sub-finanțării este cu atât mai stringentă cu cât progresul tehnologic și era digitală necesită un nivel de instruire și adaptabilitate crescut față de perioadele din trecut. Astfel un sector modern de învățământ trebuie să fie în stare să se adapteze contextului și să răspundă nevoilor ce apar odată cu progresul tehnologic. Nivelul necesar de competențe digitale este din ce în ce mai ridicat în toate sectoarele economiei, astfel nivelul aptitudinilor digitale devine un principal determinant în carieră și în nivelul de competitivitate al unei economii.

Cheltuieli guvernamentale per student, % PIB/capita, 2011

sursa: Banca Mondială

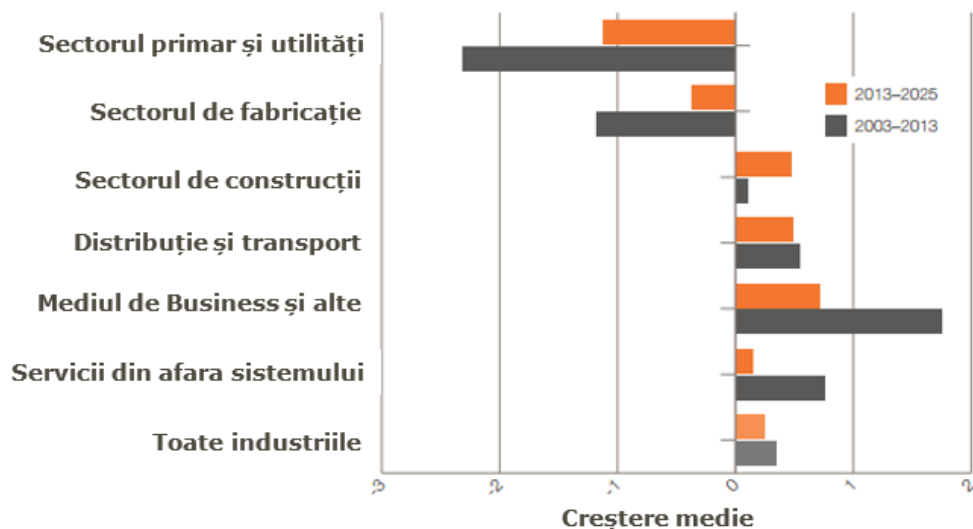
Un proiect de țară pentru România trebuie să se adreseze principalelor aspecte ale învățământului românesc: **performanțe generale slabe, abandon școlar ridicat, sub-finanțare și alocarea ineficientă a resurselor, corelarea slabă între piața muncii și competențele dobândite în sistemul de învățământ**; iar acest proces trebuie să aibă în vedere găsirea de soluții pe termen lung, astfel încât să ofere și stabilitate într-un sector sensibil la schimbări și care necesită o perioadă mai lungă de timp pentru a vedea rezultatele.

Considerăm că se impune o creștere a numărului de creșe și grădinițe publice și îmbunătățirea pregătirii profesionale și a numărului educatorilor și educatoarelor, prin revalorizarea diplomelor acestora, dar și atingerea obiectivului Barcelona, ca 33% dintre copiii între 0 și 3 ani să fie atrași în sistemul de educație preșcolară (față de 15% în prezent), cu scopul ca populația preșcolară totală să tindă spre media europeană de 94% față de 86% în prezent.

În viziunea noastră se impune generalizarea învățământului vocațional de tip german la nivel național și creșterea gradului de promovabilitate în sistemul vocațional (astăzi la 38%, față de 76% în învățământul general).

Totodată, este nevoie de o regândire a sistemului de școli postliceale pentru a fi mai bine corelate cu nevoile de pe piața muncii, după sistemul STEM (accent pus pe aptitudini aplicabile în Știință, Tehnologie, Inginerie, Matematică) propus de administrația Obama și funcționând cu succes în statul Tennessee.

Trendul în ocuparea forței de muncă la nivel european, în funcție de sector 2003-2025 (existentă și proiectată)

Sursă: Cedefop, "Forecasting skill demand and supply" (Cedefop A)

PSRO MRN și IRS consideră că principalele inițiative ce reprezintă punctul de plecare pentru componenta educație în elaborarea unui proiect național sunt:

- *Alocarea a cel puțin 6% din PIB pentru educație și cercetare pentru următorii 5/10 ani*
- *Generalizarea învățământului vocațional de tip german la nivel național și creșterea gradului de promovabilitate în sistemul vocațional*
- *Regândirea sistemului de școli postliceale după sistemul STEM*
- *Curriculă școlară adaptată noilor nevoi ale pieței, cu accent pe lucrul în echipă, limbi străine, informatică, cunoștințe economice, matematică și științe*
- *Regândirea sistemului de salarizare în educație – creșterea salariilor și criteriilor de performanță*
- *Sprrijinirea profesorilor din mediul rural prin introducerea de stimulente care să încurajeze tinerii profesori să se mute temporar sau permanent din mediul urban*
- *Asigurarea de infrastructură și servicii digitale ca parte a procesului de modernizare a învățământului românesc*

- *Un program de tip "Niciun copil lăsat în urmă" merit să acorde șansa unui învățământ de calitate și copiilor din medii defavorizate*
- *Introducerea Bacalaureatului Internațional ca posibilitate pentru elevii care doresc o integrare mai ușoară în sistemul de evaluare internațional*

*Pe termen lung, a nu investi în educației înseamnă șomaj crescut, înseamnă persoane inactive, persoane dependente de un sistem de asistență socială care nu le oferă perspective, înseamnă o frână în dezvoltarea comunităților și a competitivității economice. **A investi în educație înseamnă a investi în viitor, a investi în oameni, a permite indivizilor să își aleagă drumul lor spre un trai mai bun.***

Transformarea sectorului medical

Sănătatea precară a populației, accesibilitatea din punct de vedere financiar cu precădere în mediul rural, finanțarea redusă (cheltuielile publice de sănătate au fost în 2012 de 4,3 % din PIB, a treia cea mai scăzută proporție din UE) cât și utilizarea ineficientă a resurselor, dar și exodul medicilor tineri au determinat o situație ce trage un important semnal de alarmă cu privire la capacitatea de a funcționa a sistemului medical din România.

Conform raportului SAR lansat în februarie 2015, 83% din personalul medical se declară nemulțumit sau profund nemulțumit de nivelul de câștig. Aceasta în condițiile în care o statistică din 2012 arată că numărul de doctori a scăzut la sub 1,9 la o mie de cetățeni. Motivele exodului profesioniștilor au printre cauze lipsa locurilor de muncă, dorința de perspective economice mai bune, sub-utilizarea specialiștilor, lipsa facilităților de cercetare, a recunoașterii profesionale, a unui sistem de învățământ/formare mai bun și a unor oportunități mai bune. Riscăm ca în anii ce urmează să nu mai vorbim de exodul de creiere deoarece nu vom mai avea suficienți profesioniști care să pregătească viitoarele generații de medici.

Este anormal ca într-o țară europeană ce are răspunderea să ofere cetățenilor săi servicii publice esențiale de calitate, precum învățământ, sănătate și asistență socială, salariul mediu net să fie sub salariul mediu net pe economie, iar venitul mediu al personalului medical să fie egal cu nivelul PIB-ului mediu per capita, când în majoritatea statelor europene acesta este în

cele mai multe cazuri de cel puțin 3 ori mai mare (decât PIB mediu/capita) și ajungând chiar la 5.4 (Germania) sau 8.7 (Olanda)¹.

Este necesară regândirea sistemului de salarizare, motivare și atractivitate a profesiei de medic și de dascăl, implementarea unui pachet stimulat care să încurajeze cadrele medicale și cele didactice să ia parte la sistemul medical și de educație din zonele rurale și din comunitățile defavorizate și trebuie totodată asigurată creșterea numărului de grădinițe și creșe publice, cu scopul ca populația preșcolară totală să tindă spre media europeană de 94% față de 86% cât este în prezent în România, educația fiind principalul pilon pentru asigurarea forței de muncă.

Sector de activitate	Salariu mediu net în 2015
<i>Cercetare-dezvoltare și informatică</i>	937 €
<i>Bănci</i>	904 €
<i>Transporturi aeriene</i>	830 €
<i>Fabricarea produselor din tutun</i>	828 €
<i>Industria extractivă</i>	744 €
<i>Poștă și telecomunicații</i>	708 €
<i>Administrație publică</i>	550 €
<i>Industria prelucrătoare</i>	360 €
Sănătate și asistență socială	353 €
Învățământ	347 €
<i>Comerț</i>	344 €
<i>Construcții</i>	290 €
<i>Hoteluri și restaurante</i>	226 €
SALARIU MEDIU NET	391 €

Sursă: Ziarul Financiar

Alături de suplimentarea fondului de salarii și redistribuirea de fonduri în interiorul bugetului asigurărilor sociale de sănătate, un pachet de măsuri pentru sectorul medical trebuie să devină una din prioritățile zero ale României pentru următoarele 12 luni.

Din punctul nostru de vedere, un proiect de țară pentru România trebuie să adreseze principalele aspecte ale domeniului sănătății din România: *exodul medicilor, infrastructură precară, finanțare redusă și alocare ineficientă, corupția larg răspândită, sănătatea precară a populației, accesibilitatea redusă, insuficiente mecanisme de prevenție*. Acest moment poate reprezenta o ocazie de a defini un model de succes replicabil și în alte domenii și de a stopa

¹ Raport Anual De Analiză Și Prognoză – România 2015 12 Recomandări Pentru România

exodul de creiere care afectează profund nu doar sectorul medical. Trebuie să oferim tuturor românilor oportunitatea de a avea un nivel de trai decent, de a face parte dintr-o clasă de mijloc la nivel european fără ca aceștia să se simtă nevoiți să părăsească România. Iar pentru aceasta, nevoia unui proiect de țară este vitală dacă dorim să atingem un nivel de convergență reală cu Uniunea Europeană.

Partidul Social Românesc, Mișcarea România Curată și Institutul pentru Progres Social sprijină inițiativa președintelui României, Klaus Iohannis, de a genera acorduri naționale în jurul celor mai importante teme ce stau la baza construcției unei României cu adevărat occidentale. Așa cum a susținut și președintele, unele dintre cele mai importante probleme ale societății românești, pentru care este indispensabilă încheierea unui Pact politic sunt demografia, sănătatea și educația, Klaus Iohannis afirmând în cadrul proiectului său de țară că "este necesară întărirea capacității de planificare strategică privind politicile în domeniul populației", sens în care va propune "un pact național pe tema politicilor cu privire la copil și populație", la care va chema toate forțele politice și sociale. PSRO, MRN și IPS sprijină demararea, semnarea și asumarea unui Pact politic pentru sănătate și educație, întrucât fără o îmbunătățire a stării de sănătate a populației și fără o educație care să ofere șanse de viitor, alături de o clasă de mijloc puternică, o economie competitivă și un sistem de pensii sustenabil nu se poate stopa declinul demografic.

În virtutea celor prezentate anterior, suntem de părere că principalele inițiative ce reprezintă punctul de plecare pentru sectorul medical în elaborarea unui proiect național sunt:

- *Acordarea a 6% din PIB pentru un sector medical eficient și echitabil*
- *Recompensarea echitabilă a personalului medical și stoparea exodului de doctori*
- *Pe termen lung, propunem suplimentarea fondului pentru veniturile cadrelor medicale, prin transferarea banilor din CAS și taxa de viciu integral către bugetul sănătății*
- *Creșterea veniturilor pe perioada rezidențiatului pentru tinerii din sectorul medical*
- *Reevaluarea tehnologiilor medicale, a medicamentelor, investigațiilor și programelor de sănătate și un Program Național de dotare și re tehnologizare*
- *Stimularea medicilor de a profesa în mediul rural*
- *Întocmirea unei Charte Globale de Acces*

A nu investi în sănătate reprezintă un risc pe care România nu și-l poate permite; când un sistem medical cu o infrastructură medicală precară în cele mai multe din cazuri, în care un număr însemnat al profesioniștilor aleg să

emigreze în urma situației materiale fragile și a lipsei de oportunități, un domeniu în care costurile de funcționare sunt înalte, a nu investi în sănătate expune România unui risc ca în câțiva ani să nu poată oferi servicii medicale de bază tuturor cetățenilor. A investi în sănătate înseamnă a investi în viitor, a investi în oameni, a oferi un cadru care să permită sprijinirea cetățenilor spre un trai sănătos și atunci când aceștia au mai multă nevoie.

Accesul la internet și reducerea decalajului digital

Viteza cu care sectorul digital influențează diferite domenii reprezintă o șansă de creștere a competitivității și nivelului de dezvoltare dar și o amenințare în cazul în care nu vor fi luate măsuri suficiente de a ține pasul cu trendurile internaționale, existând păreri conform cărora costul rămânerii în urmă (*lagging behind*) pentru România, pe termen lung, se poate ridica la câteva miliarde de euro, depășind chiar și costul cauzat de slaba dezvoltare a infrastructurii de transport.

Într-un studiu McKinsey referitor la oportunitățile create de era digitală cu privire la piața muncii (*A labor market that works Connecting talent with opportunity in the digital age*), se estimează că platformele online de recrutare vor aduce avantaje semnificative pentru economiile statelor ce beneficiază de infrastructură modernă dar și pentru indivizii acestora.

În studiu se estimează că până în 2025 platformele de recrutare online vor adăuga aproximativ 2.7 \$ trilioane (sau 2% din PIB-ul global) și ar crește numărul de angajați cu 72 de milioane, oferind o mai mare flexibilitate pieței forței de muncă, prin conectarea directă a indivizilor cu nevoile concrete ale angajatorilor. Statele cu un nivel ridicat de șomaj sau cu un grad ridicat de inactivitate al populației se situează printre țările care au cel mai mult de câștigat din această situație. Ca România să se bucure de aceste beneficii este esențial ca nivelul infrastructurii digitale, reglementarea pieței forței de muncă, educația, aptitudinile cetățenilor și întreg ecosistemul să fie capabile să absoarbă acest potențial.

Devine astfel cu atât mai necesară elaborarea unei strategii în vederea aprobării de către Guvern în anul 2016 a unui **Program național de cercetare-dezvoltare, cu accent pe tehnologiile de comunicații și dezvoltare digitală.**

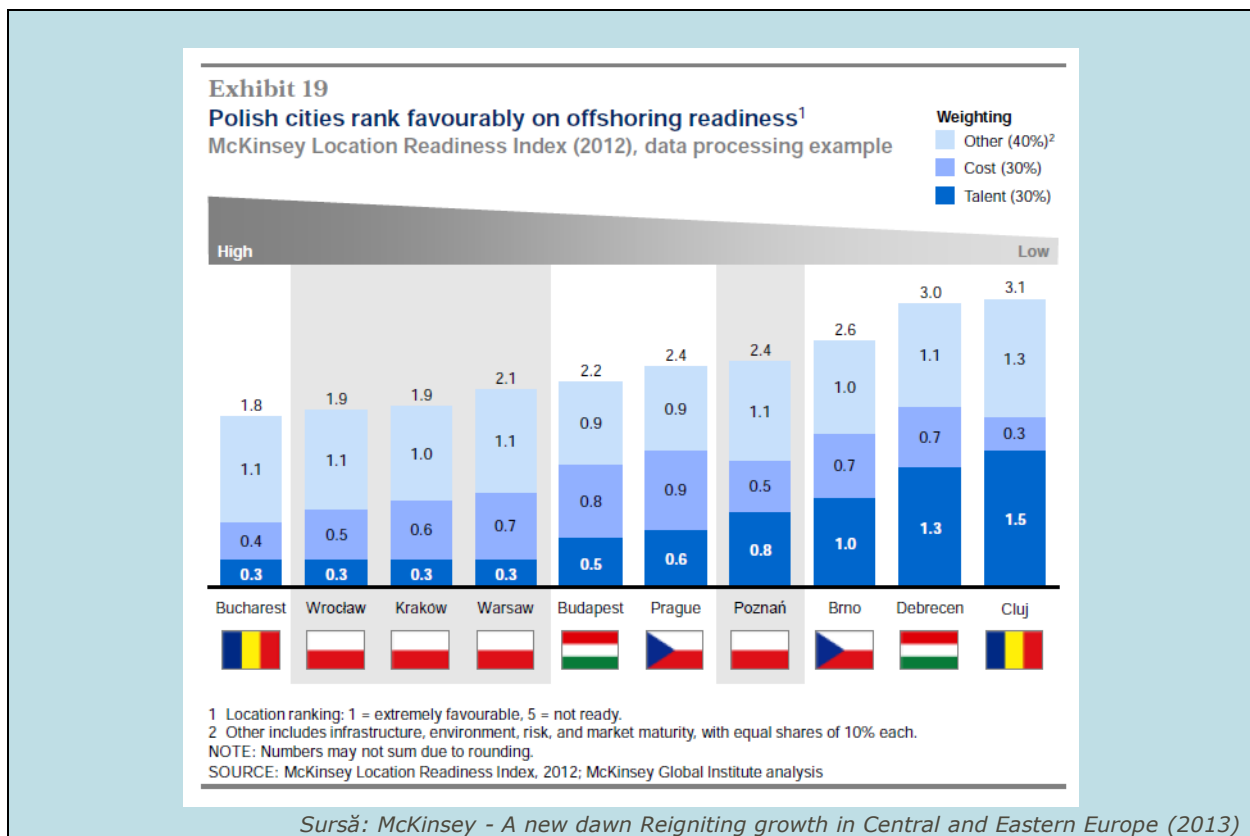
Un astfel de program trebuie să aibă ca fundament asigurarea de infrastructură și servicii digitale ca parte a procesului de modernizare a statului român, de la digitalizarea administrației (centrale și locale) și a instituțiilor publice și a modului în care acestea interacționează cu cetățenii, la modernizarea principalelor servicii publice (învățământ, medicină, infrastructură de tip *smart* în marile orașe, o reglementare a sectorului public care să aibă în vedere specificul domeniului digital (nevoie rapidă de adaptare, actualizări frecvente

ale infrastructurii platformelor, creștere rapidă condiționată de bariere reduse în dezvoltare, etc.), și la ecosistemul creat pentru mediul de afaceri.

Totodată, este nevoie de un plan național de investiții în programe de formare continuă a profesorilor pentru introducerea IT&C în actul educațional și asigurarea infrastructurii de comunicații la nivelul întregii țări pentru toate formele de învățământ. Propunem un program național de asigurare a serviciului de internet de mare viteză gratuit în toate școlile, liceele, universitățile și căminele studențești.

Sprrijinim o **lege a inovării tehnologice** pentru a încuraja financiar o economie modernă, bazată pe informație și tehnologie, sprijinirea afacerilor în zona de cercetare, dezvoltare de produse, educația angajaților, internaționalizarea și dezvoltarea intangibilelor din afaceri, îmbunătățirea pe termen lung a competitivității IMM-urilor.

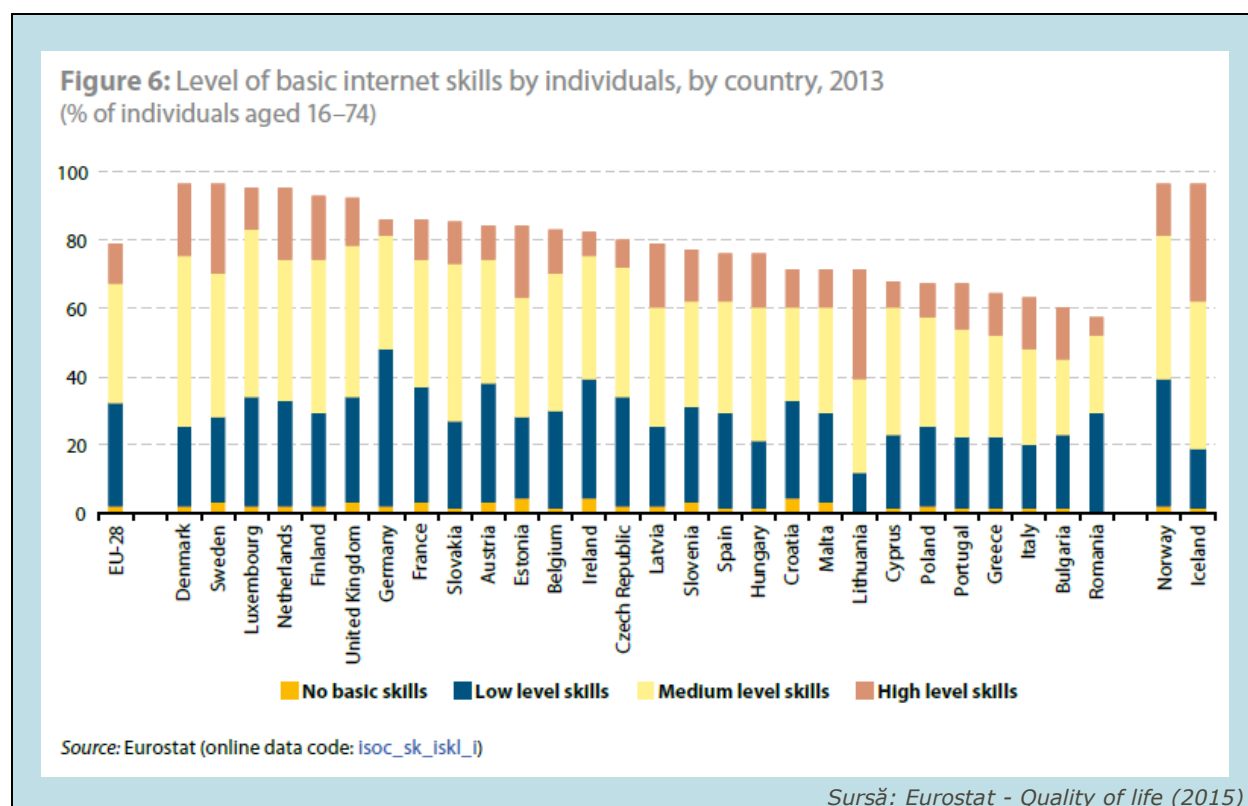
Pentru mediul de afaceri internațional și atragerea de investiții străine directe în servicii de tip **Business Processing Outsourcing** se pot introduce un set de facilități fiscale pentru investitori în "high-end BPO" (design, cercetare, centre de business regionale), pe modelul de succes din industria IT. Susținem crearea unui centru dedicat pentru BPO/ IT/ R&D ca destinație pentru firmele care vor să acceseze piața UE, Bucureștiul și Clujul fiind deja în topul orașelor cele mai bine adaptate pentru procesul de **business offshoring**.

Pentru a asigura un nivel al infrastructurii digitale, propunem elaborarea unui pachet de politici publice care să încurajeze dezvoltarea infrastructurii în bandă largă și să asigure un cadru concurențial reglementat corespunzător, astfel încât să asigure cerințele tehnice impuse de Agenda Digitală Europa 2020.

Pentru sporirea accesului la educație de calitate în mediul rural propunem testarea unei **platforme online**, dedicată educației în afara programului pentru copii din zonele rurale sau izolate. Acest tip de platformă ar permite profesorilor din orașe să contribuie în completarea educației copiilor fără a genera un cost ridicat semnificativ pentru bugetul statului. În cazul în care testarea ar avea succes, măsura se poate extinde la nivel național și ar putea deveni o sursă de venit în plus pentru o parte a cadrelor didactice ce s-ar înscrie în programele de predare online.

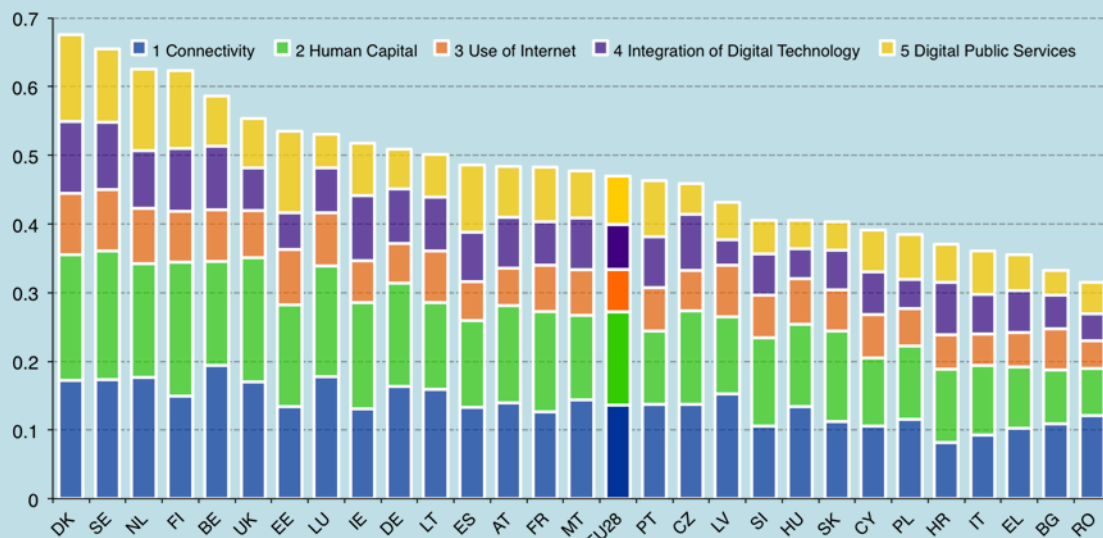
Deși sectorul IT&C prin câteva centre foarte puternice (precum cele din București și Cluj) reușește performanțe economice spectaculoase (o creștere de 11% în 2014, și o pondere de 6% din PIB)², România se situează pe ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește competențele de bază în utilizarea internetului ale populației. Este important să reducem decalajul digital existent între românii. Mediul de proveniență nu trebuie să limiteze accesul persoanelor la informație. Unei persoane ce întâmpină obstacole financiare sau de infrastructură în încercarea de a accesa informațiile online îi sunt blocate drastic șansele de dezvoltare în carieră. Pentru a sprijini accesul la informație al tuturor elevilor și studenților,

² www.zf.ro: IT-ul și telecomul au ajuns sectoarele-minune ale economiei românești

propunem ca în toate instituțiile de învățământ (școli, licee, universități) dar și în bibliotecile naționale să se introducă rețele de tip Wi-fi care să ofere acces gratuit la internet.

Pentru a reduce decalajul digital existent între diferite zone ale României și în special între mediul rural și cel urban, propunem un cadru de stimulente fiscale și subvenții pentru furnizorii de internet, care să încurajeze investițiile în infrastructura digitală, în special în zonele rurale. Măsura are în vedere reducerea decalajului digital între persoanele care trăiesc în zone defavorizate și care nu beneficiază același nivel de acces la informație și persoanele care trăiesc în zone cu infrastructură digital dezvoltată.

Într-un comunicat de presă al Comisiei Europene din 2015, se menționează că România se situează pe ultima poziție în ceea ce privește performanța digitală. Alt indicator arată că în România utilizarea internetului în mod regulat este la cel mai scăzut nivel din UE, doar 48%, spre deosebire de media europeană de 72%. De asemenea, Serviciile Publice Digitale în România sunt de doar 6% spre deosebire de media europeană de 33%.

Sursă: CE, How digital is your country?, 2015

În marile orașe ale României suntem obișnuiți cu performanțele foarte ridicate ale sectorului de IT&C, dar adevărul este că și în acest caz România este împărțită în două. PSRO MRN și IPS doresc ca oportunitățile care ne stau la dispoziție în era digitală să fie accesibile nu doar celor din câteva orașe ci să fie o oportunitate pentru toți cetățenii. **A investi în modernizarea și digitalizarea României înseamnă a investi în viitorul economiei, viitorul cetățenilor și în șansa viitoarelor generații.**

Rolul statului și Revoluția Bunei Guvernări

Toate măsurile și aspectele prezentate anterior nu pot fi abordate fără ca instituțiile statului să se modernizeze, să fie conduse prin criterii de performanță, fără a politiza modul de luare a deciziilor, iar în acest sens se impune o revoluție e bunei guvernări.

PSRO, MRN și ISP consideră că pentru a putea implementa măsurile menite să aducă o creștere economică echitabilă pentru toți cetățenii este nevoie ca Guvernul și instituțiile statului să treacă printr-o schimbare a modului de funcționare. Astfel, propunem ca **Revoluția Bunei Guvernări** să înceapă printr-un **Pact pentru Transparență și Bună Guvernare, între** președinția României și partidele politice. Acesta trebuie să conțină pe lângă transparentizarea finanțării politicului și un acord privind depolitizarea administrației publice și noi reguli legate de buna guvernare, achiziții publice și bugetare multi-anuală a proiectelor cu ciclu lung de implementare.

Considerăm că **Pactul pentru Transparență și Bună Guvernare** trebuie să aibă ca principale direcții de acțiune:

- I. **Transparentizarea și depolitizarea scenei politice și a instituțiilor publice menite să supervizeze sau să gestioneze active ale statului**
- II. **Lupta împotriva cauzelor corupției și un nou codul etic la nivel guvernamental**
- III. **Modernizarea guvernantei publice**

Transparentizarea și depolitizarea scenei politice și a instituțiilor publice menite să supervizeze sau să gestioneze active ale statului

Este necesară **transparentizarea finanțării politicului**. Propunem ca firmele ce finanțează o campanie să intre într-un mecanism de verificare creat între Autoritatea Electorală Permanentă, Curtea de Conturi și alte instituții. În cazul în care se constată vreo formă de ilegalitate între cele două părți, acelei firme i se va interzice accesul la contracte cu statul timp de trei ani de zile.

"Sprijinim crearea la nivelul Guvernului a unui **Consiliu pentru Transparență și Guvernare Deschisă**, cu sarcina coordonării tuturor structurilor cu caracter de prevenire a corupției din cadrul Ministerelor,"

Sprijinim totodată, crearea la nivelul Guvernului a unui **Consiliu pentru Transparență și Guvernare Deschisă**, cu sarcina coordonării tuturor structurilor cu caracter de prevenire a corupției din cadrul Ministerelor, structurilor, Agențiilor din subordinea Guvernului. Acest Consiliu ar trebui coordonat de către premier sau vicepremier în vederea armonizării activităților tuturor acestor instituții de prevenire a faptelor de corupție și de sporire a gradului de transparentizare a activității Guvernului.

Recomandăm introducerea unui **cod etic de responsabilitate ministerială "Fii cinstit, domnule ministru!"** inspirat și adaptat din inițiativa "Be honest, Minister" din Australia. Un astfel de cod presupune crearea unui Oficiu de Etică Guvernamentală și introducerea unui ghid de proceduri cu privire la responsabilitatea la nivel ministerial, ghid al incompatibilităților și al evitării conflictului de interese și introducerea legislației cu privire la transparentizarea cabinetelor ministeriale, implicarea Avocatului Poporului în procesul de observare și respectare a codului etic și impunerea unui set de standarde de lucru. Spre deosebire de ANI, OEG va avea un puternic rol de prevenție.

Este necesară modificarea legii transparenței și promovarea energică a priorităților planului național privind inițiativa "Open Government" și a Strategiei Naționale anti-Corupție din 2012. Pentru creșterea eficienței în folosirea activelor statului considerăm esențială **depolitizarea imediată a instituțiilor cheie** care supravezează sau gestionează active ale statului sau servicii esențiale pentru cetățeni, instituții precum ANAF, Romsilva, CNADNR, Direcția Generală a Vămilelor, CNAS.

„considerăm esențială depolitizarea imediată a instituțiilor cheie care supravezează sau gestionează active ale statului sau servicii esențiale pentru cetățeni, instituții precum ANAF, Romsilva, CNADNR, Direcția Generală a Vămilelor, CNAS”

De asemenea, propunem un **proces transparent al achizițiilor și al bugetelor publice** pentru a opri scurgerea de fonduri prin contracte cu dedicație. Astfel, considerăm că este necesară publicarea integrală pe internet a tuturor informațiilor cu privire la achizițiile și investițiile ce se realizează din bugete publice, la maximum o lună după efectuare, la nivelul fiecărei autorități publice centrale sau locale și reunite pe un portal guvernamental comun, altul decât portalul de achiziții.

Având în vedere că prin Sistemul Electronic de Achiziții Publice (SEAP), în 2014, au fost efectuate achiziții de 77 de miliarde de lei (aprox. 11,5% din PIB), la care se mai adaugă 8-10 miliarde de lei achiziții făcute în afara SEAP, avem o sumă de aprox. 85-90 mld. lei (20 mld. euro) pentru cheltuielile bugetare. Propunem ca orice informații cu privire la orice linie de buget să fie accesibile fiecărui cetățean, să oferim posibilitatea fiecărui român să fie la curent cu modul în care banii de la buget sunt cheltuiți. Modernizarea sistemului electronic de achiziții publice reprezintă una din măsurile pe care raportul de țară al CE pentru România în 2015 o identifică în vederea creșterii eficientizării cheltuielii banului public, iar în acest sens susținem regândirea sistemului de achiziții publice prin SEAP.

Insecuritatea juridică legată de achizițiile publice este motivul unor ineficiențe atât pentru actorii publici, cât și pentru cei privați. Conflictele de interese reprezintă o principală sursă a ineficienței din domeniul achizițiilor publice.
De asemenea, achizițiile publice electronice (SEAP) reprezintă un factor important pentru modernizarea administrației publice.

Sursă: CE, Raportul de țară al României pentru 2015

Practic, PSRO, MRN și IPS își doresc ca România să fie campioana transparenței în cheltuirea banilor publici ca fiecare cetățean să poată cunoaște, în orice moment, câți bani au cheltuit autoritățile naționale și locale pentru fiecare operațiune în parte, iar toate aceste informații să fie detaliate, concret și accesibile gratuit.

De asemenea, considerăm că este necesară introducerea unui sistem de verificare a numirilor în funcții publice de autoritate sau guvernamentale, gestionat de o comisie mixtă formată din ANI, DNA și SRI.

Propunem creșterea independenței politice a ANAF și numirea conducerii ANAF de către o comisie formată din reprezentanți ai: Guvernului, Președinției, Parlamentului (inclusiv Opoziția) și societatea civilă.

Lupta împotriva cauzelor corupției și un nou cod etic la nivel guvernamental

Procesul de transparentizare poate continua prin crearea unei arhitecturi instituționale de prevenire a faptelor de corupție, pe măsura dimensiunii punitive și incidentelor de integritate la nivelul principalelor instituții ale Guvernului și administrației publice locale. Structurile din cadrul acestei arhitecturi pot fi create pe modele deja existente construite cu sprijinul fondurilor europene (Germania, Spania, Franța, Italia, Finlanda, Olanda).

România trebuie să ratifice neîntârziat **Convenția Anti - Mită a OECD**, prin care companiile private și cele din sectorul public trebuie să își însușească aceleași reguli de transparență urmărind standardele internaționale în domeniu.

Convenția OECD dorește să reducă nivelul corupției în rândul țărilor în curs de dezvoltare prin încurajarea sancțiunilor în cazurile de corupție ce au la bază darea de mită. Țările semnatare sunt obligate să criminalizeze în legislația proprie actul de mituire a unui oficial public. OECD nu are autoritatea de a implementa convenția dar are rolul de a monitoriza implementarea acesteia în rândul țărilor semnatare. Țările sunt responsabile pentru modificarea legislației și pentru punerea acesteia în practică. Semnarea convenției OECD Anti-Mită are două etape: Etapa I reprezintă etapa de revizuire a legislației care își asumă respectarea prevederilor convenției și etapa a II-a, măsurarea eficacității acesteia, atunci când este pusă în practică.

Taxarea marilor averi și a circulației lor

Argumentele în favoarea introducerii impozitului pe avere sunt: ameliorarea inechității fiscale, urmărirea corectitudinii raportării veniturilor, evitarea sustragerii de la impozitare a averilor dobândite ilegal, responsabilizarea fiscală, reducerea evaziunii fiscale, facilitarea controlului privind impozitarea veniturilor (permițând comparații între declarațiile contribuabililor pentru diferite perioade fiscale) și, nu în ultimul rând, atragerea de noi surse de finanțare la bugetul de stat.

Coordonate tehnice privind impozitul pe avere:

- cota de impozitare: minim 0,01% - maxim 0,2%;
- minimul neimpozabil (pe gospodărie): 100.000 euro;
- estimarea impactului (cu luarea în calcul a minimului neimpozabil): pentru stabilirea minimului neimpozabil (echivalentul în lei a 100.000 euro) s-au avut în vedere: substanța averii (financiară/imobiliară – predominantă fiind ultima), numărul mediu de persoane pe familie (INS) și bunurile care compun averea (clădiri, terenuri, autoturisme etc.); majoritatea contribuabililor se va regăsi în situația de a nu plăti acest impozit datorită încadrării în minimul neimpozabil; suportatori efectivi vor fi doar posesorii de averi care depășesc limitele menționate sau înregistrează creșteri majore ale averii de la un an la altul. Chiar în contextul protejării persoanelor cu averi sub minimul neimpozabil, efectele financiare indirecte justifică introducerea acestui impozit.

Modernizarea guvernății publice

Modernizarea guvernății publice implică atingerea unor obiective realiste și clare care să permită evidențierea unui model coerent și sustenabil de administrație publică în relație directă cu aspectele legate de reforma statului și a procesului de europeanizare a administrației publice. Aceasta se va dezvolta multidimensional: resursele umane, dimensiunea organizațională, regionalizare în contextul dezvoltării economice și integritate și transparența.

Sușținem legea cu privire la Guvernanța Corporativă a Întreprinderilor Publice, inspirată din recomandările OCDE, care asigură o transparentizare a managementului companiilor de stat

și astfel o diminuare drastică a pierderilor cauzate de corupție, îmbunătățind în acest mod performanța companiilor de stat "căpușate".

Acest model implică o nouă "arhitectură" generală a autorităților și instituțiilor administrației publice, sistemelor, structurilor, proceselor și motivațiilor. Un model performant de administrație publică implică:

- Impune reprofesionalizării și adoptarea unei salarizări adecvate a înalților funcționari publici.
- Un sistem performant de E-guvernament în toate instituțiile statului.
- Transparentizarea administrației prin Open Government Initiative.
- Introducerea unui **Consiliu de Dezvoltare** independent, după modelul Consiliului Fiscal, cu misiunea clară de a urmări modul în care Guvernul și administrația publică națională îndeplinesc angajamentele din programul de guvernare și cele asumate în domeniul politicilor de dezvoltare, inclusiv Agenda Europa 2020 și Planul Național de Dezvoltare Durabilă.
- Crearea unei structuri de tip *General Accounting Office*, care să supervizeze ex-ante și ex-post eficacitatea cheltuielilor guvernamentale.
- Managementul modern al resurselor umane în cadrul sistemului administrației publice.
- Modernizarea gestiunii publice urmărindu-se cu precădere rezultatele obținute de administrație și de serviciile publice (introducerea de noi metode contabile și de gestiune financiară apropiate de cele utilizate în sectorul privat).
- Simplificarea și modernizarea structurilor administrative (reforma administrației centrale și a serviciilor deconcentrate, simplificarea demersurilor administrative, dezvoltarea administrației electronice).
- Crearea unui cadru favorabil punerii în aplicare a politicilor publice având la bază integritatea și transparența administrației publice.
- Dezvoltarea procesului de integrare la nivel regional în paralel cu consolidarea procesului de descentralizare și facilitarea dezvoltării economice locale.

Democrația participativă; rolul mediilor civice și profesionale

PSRO, MRN și IPS militează pentru o **nouă politică economică a clasei de mijloc, cu servicii publice de calitate și accesibile** la nivel european - sănătate, educație, contactul cetățeanului cu administrația statului - cu medici, dascăli și militari puși la un loc de cinste în societate și eliberarea de sub sărăcie și precaritate. **O democrație consolidată și participativă și un dialog social activ la toate palierele societății** pot reprezenta condițiile esențiale ale Bunei Societăți, unde munca și capitalul, inițiativa privată și spiritul comunitar, libertatea și responsabilitatea se sprijină și se potențează reciproc.

Pe scurt, Noul Proiect de Țară echivalează cu **ambitiția pentru o Românie cu un nou model social, de guvernanță, de capitalism și de democrație participativă, capabil să asigure o viață decentă cetățenilor săi și securitatea națională a țării**. O Românie în care fiecare are o șansă corectă de succes în viață, fiecare primește răsplata corectă a muncii sale și în care fiecare joacă după același set de reguli.

Transformarea României într-o democrație autentică și participativă, într-o societate a comunității și a meritocrației, bazată pe valorile fundamentale ale libertății, egalității, solidarității și sustenabilității reprezintă esența social democrației. Creșterea economică nu trebuie să mai fie un lucru abstract. Ea trebuie să permită fiecăruia, indiferent de originea sa, să-și găsească talentul și priceperea, să progreseze în cunoaștere la locul de muncă, în resursele proprii și ale familiei sale. Pe scurt, de a reuși în viață.

În sensul sprijinirii democrației participative susținem:

- **Schimbarea procedurilor legale cu privire la inițiativa cetățenească**

Pentru a da o voce mai puternică cetățenilor, simplificând procedurile complicate și inhibitoare ale legislației actuale, considerăm necesară modificarea legislației în vigoare privind pragul de semnături necesare petițiilor și pentru declanșarea referendumurilor locale și naționale ca o procedură legală de inițiativă cetățenească (de la 500.000 la 100.000 pentru modificarea Constituției, de la 100.000 la 10.000 pentru inițiativele legislative cetățenești).

- **Întărirea rolului Avocatului Poporului**

Susținem întărirea rolului și influenței Avocatului Poporului, oferind totodată o legitimitate crescută prin propunerea ca alegerea să se realizeze în mod direct de către cetățeni. Avocatul Poporului ar urma să fie și un reprezentant al populației în procesul de urmărire a modului în care Guvernul și instituțiile sale respectă principiile democratice.

Un **Pact pentru Transparență și Bună Guvernare** între Președinția României și partidele politice trebuie să conducă la o transparentizare a procesului de administrare a activelor statului și la o depolitizare a procesului de luare a deciziilor. Statul român, prin toate instituțiile sale, reprezintă cel mai important jucător economic din România. Productivitatea, eficiența și modul în care acesta gestionează activele cetățenilor influențează performanța întregii economii. Considerăm astfel că pentru a urmări obiectivele naționale ce s-ar regăsi într-un **Proiect de Țară** cuprinzător este esențial să trecem prin **Revoluția Bunei Guvernări**.

Dezbaterea propusă de PSRO, MRN și IPS dorește să aducă la aceeași masă toți actorii care pot contribui la conturarea unui proiect de țară pentru România.

Acest proiect ar trebui să ofere, pe termen mediu și lung, un model global de societate, care să cuprindă toate subsistemele: economic, ecologic, social, politic, cultural, educațional, apărarea și securitatea națională, relațiile externe, precum și poziționarea României în peisajul geo-politic al unei lumi în curs de globalizare.

Propunem ca în cadrul dezbaterii să căutăm răspunsuri la subiecte precum:

- *Elementele fundamentale care stau la baza conturării unui proiect de țară.*
- *Etapetele pe care un proiect de țară trebuie să le aibă în vedere și principalele obiective ce pot reprezenta părțile unui proiect de țară.*
- *Starea reală a economiei românești, identificarea și implementarea măsurilor necesare unei creșteri economice sustenabile și în acord cu obiectivul adoptării monedei europene dar și dezvoltarea forței de muncă.*
- *Conturarea și sprijinirea unei clase de mijloc, parte indispensabilă a unei societăți dezvoltate sănătos.*
- *Modul în care sistemul educațional poate fi revitalizat astfel încât să existe o corelare între pregătirea absolvenților și nevoile companiilor.*
- *"Vindecarea" sistemului de sănătate și identificarea politicilor ce pot fi implementate în acest sens.*

- *Pilonii principali pe care s-ar putea construi un efort național (ex: segmente ale societății, sectoare specifice ale economiei, instituții etc.).*
- *Modul în care un proiect de țară este comunicat și asumat de întreaga societate, precum și identificarea eventualelor obstacole.*
- *Felul în care se pot asigura continuitatea și stabilitatea necesare unui proiect de țară, dar și descoperirea principalele blocaje în această privință.*
- *Modul în care putem asigura Transparența, în special în domeniul achizițiilor publice, cel al cheltuieli bugetelor și în ceea ce privește numirile în funcțiile de conducere, precum și o mai Bună Guvernare în acest proces.*

www.ProgresSocial.ro

www.CasaNoastraRomania.ro

www.PSRO.ro